

A Batár-patak morfológiai és hidrológiai rendszerének helyreállítása mintaprojekt lebonyolításának környezeti és társadalmi keretrendszere

Vezetői összefoglaló

1. Bevezetés

A DYNA projekt célja „**A folyók helyreállítását és a vízhez kötődő élőhelyek biodiverzitásának megőrzését szolgáló olyan integrált és harmonizált megközelítésű kezdeményezések támogatása, melyek válaszokat adnak a Duna vízgyűjtő medencéjében bekövetkezett hidromorfológiai változásokra**”; fókuszában pedig öt nem EU tagállam ország áll (Bosznia-Hercegovina, Moldova, Montenegró, Szerbia és Ukrajna). A projekt a célját négy, egymással összefüggő elemmel fogja elérni:

- A hidromorfológiai terhelések csökkentését szolgáló regionális kezdeményezések összehangolásával;
- Az egyes országok releváns, dunai vízgyűjtő-gazdálkodási tervei végrehajtásának elősegítésével;
- A Duna helyreállítására irányuló, demonstrációs célú mintaprojektekkel;
- Tudásmenedzsmenttel valamint hatékony projekt monitoringgal és értékeléssel.

A DYNA projekt harmadik eleme a következőkből áll össze: egy határokon átnyúló mintaprojekt két nem EU tagállam részvételével valamint három mintaprojekt nem EU tagállamokban, amelyek a hidromorfológiai terhelések csökkentése, illetve a vízgyűjtő gazdálkodás és árvízi kockázatkezelés integrált módszereit mutatják be. A mintaprojektek a vízgyűjtő gazdálkodás jó példáit mutatják be, különös tekintettel a hidromorfológiai változásokból adódó terhelésekre adott válaszokra, továbbá növelik az egyes országok projekttervezésre, illetve megvalósításra fordítható kapacitásait.

A végrehajtásra kiválasztott egyik mintaprojekt az „**A Batár-patak morfológiai és hidrológiai rendszerének helyreállítása**”. A mintaprojekt helyszíne Ukrajna, Kárpátalja, Nagyszőlősi járás. A javasolt mintaprojekt célja a Batár-patak hidromorfológiai és ökológiai jellemzőinek helyreállítása a patakmeder renaturációjával („visszatermesztésével”), és más, kapcsolódó tevékenységek segítségével. A projekt legfőbb haszna, hogy a helyi mezőgazdaság és vadvilág számára rendelkezésére álló vizek minőségét javítja.

A projekt speciális célkitűzései a következők:

- Az Új- és az Öreg-Batár elválasztásánál található zsilipek szivárgásmentességének biztosítása és működésük javítása.
- Az Öreg-Batár vízáteresztő képességének javítása.
- Az Öreg-Batárra vonatkozó hidromorfológiai előírások betartásának elősegítése az árvizek áteresztése érdekében.
- A víz folytonos áramlásának biztosítása az Öreg Batáron, a meglévő vegetáció károsítása nélkül, rekreációs lehetőségek létrehozása a helyi falvak számára, és menedék biztosítása az állatvilágnak alacsony vízszint esetére (nem csupán a halaknak).
- Kőpárkányok építése az állandó vízfolyás biztosítása érdekében.
- A patak egyik partjának újraerdősítése.

A projekt azt demonstrálja, hogy a patakmeder ökológiai helyreállítása pozitív hatással lehet az Öreg-Batár vízszintjére és biodiverzitására, és hozzájárulhat a helyi közösség társadalmi és gazdasági jólétéhez.

2. ESMF célkitűzések és módszertan

Jelen ESMF¹ elkészítését a WWF SIPP²-je írja elő annak érdekében, hogy az „A Batár-patak morfológiai és hidrológiai rendszerének helyreállítása” című mintaprojekt környezeti és társadalmi kockázatait és hatásait azonosítani és kezelni lehessen. A projekt a GEF DYNA projekt részeként valósul meg. Az ESMF célja, hogy az ukrán jogszabályok és a SIPP szerint meghatározza a projekttel kapcsolatos környezeti és társadalmi hatások kezelésére vonatkozó elveket, eljárásokat és enyhítő intézkedéseket.

Mivel a projekt részeként végrehajtandó tevékenységek pontos körét csak a végrehajtási szakaszban határozzák meg, ezért jelenleg az egyes helyszínek vonatkozásában a társadalmi és környezeti hatásokat nem lehet pontosan definiálni. Így az egyes helyszínekre vonatkozó Környezeti és Társadalmi Irányítási Tervek (ESMP-k³) kidolgozása jelenleg nem megoldható, ezért szükség van egy ESMF-re, ami meghatározza a projekttevékenységek során esetlegesen felmerülő negatív hatások kezelésére vonatkozó eljárásokat. Az egyes helyszínekre vonatkozó ESMP-eket az ESMF-ben megadott útmutatásnak megfelelően kell majd kidolgozni a projekt végrehajtása során.

Általánosságban véve a projekttevékenységek várt környezeti és társadalmi hatásai pozitívak, a kedvezőtlen hatások pedig ideiglenesek, helyszínhez kötöttek, visszafordíthatók és enyhíthetők. Ezért a DYNA projekt besorolása a WWF környezeti és társadalmi biztonsági besorolási memoranduma⁴ szerint „B” kategóriájú projekt.

Az ESMF a következő információk alapján készült: a) a WWF Ukrajna által biztosított műszaki dokumentáció; b) a WWF SIPP valamint az ukrán környezeti és társadalmi hatás értékelési törvények, rendeletek és szakpolitikák dokumentumainak vizsgálata; c) a WWF Ukrajna által az érintett feleknek szervezett műhelymunkák, amelyekre 2018. májusában és szeptemberében került sor Nevetlenfaluban és Tiszapéterfalván, Ukrajnában; d) a DYNA projekt biztosítékok nyújtását szolgáló feladatának részeként 2019. januárjában, az érintett felekkel megtartott találkozók és megbeszélések.

3. Környezeti és társadalmi eljárásrend, rendeletek és útmutatók

A projektre az ukrán jogszabályok és a WWF SIPP-je alkalmazandó. Amennyiben ezek között eltérés van, akkor a projekt végrehajtása során minden esetben a SIPP elvei és eljárásai az irányadók.

A projekt végrehajtása során alkalmazandó, releváns ukrán jogszabályok a következők: Ukrajna Alkotmánya, a Környezetvédelemről szóló törvény (1991), a Természetvédelmi alapról szóló törvény (1992), Ukrajna törvénye a rovarölő szerekéről és a mezőgazdasági vegyi anyagokról (1995), Víz törvénykönyv (1995), a Levegő védelméről szóló törvény (1992), Környezeti hatásvizsgálatokról szóló törvény, valamint számos környezetvédelmi rendelet és szabvány, melyeket az ESMF szövege felsorol. A társadalmi kérdésekkel kapcsolatos vonatkozó jogszabályok közé tartoznak: a Földtörvény (2002), a Polgári Törvénykönyv (2003), a

¹ ESMF: *Environmental and Social Management Framework* – A lebonyolítás környezeti és társadalmi keretrendszere

² SIPP: *Safeguards Integrated Policies and Procedures* – Integrált biztosítéki szabályzat és eljárások

³ ESMP: *Environmental and Social Management Plans*

⁴ WWF *Environmental and Social Safeguards Categorization Memorandum*

Közigazgatási eljárások törvénykönyve (2005), és a Nyilvános információkhoz való hozzáférésről szóló törvény.

A WWF biztosítékokkal kapcsolatos eljárásrendjei (politikái) közül jelen projektre a következők alkalmazandók: Környezeti és társadalmi kockázatkezelési politika, Természetes élőhelyek védelméről szóló politika, Kényszeráttelepítésről szóló politika, Elszámoltathatóságról és panaszkezelési rendszerről szóló politika, valamint a munkahelyi és közösségi egészségügyi és biztonsági általános szabványok, illetve az energiahatékonysággal kapcsolatos általános szabványok.

Általánosságban Ukrajna törvényei, szakpolitikái és útmutatói összhangban vannak a WWF környezeti és társadalmi biztosítékokra vonatkozó követelményeivel. Azonban a két rendszer között van néhány eltérés, melyeket alább bemutatunk. **Ellentétek vagy eltérések esetén mindig a WWF követelményei az irányadók az ukrán jogszabályokkal szemben a DYNA projekt megvalósítása során.**

A környezeti hatások tekintetében nincsenek közvetlen ellentétek az ukrán jogszabályok és a WWF SIPP-je között, de ez utóbbi követelményei jóval szélesebb körűek. Például a WWF SIPP-je előír egy alapos környezeti és társadalmi elemzést arról, hogy az egyes projekttevékenységek hogyan hatnak a környezetre és a helyi közösségekre, mielőtt a tevékenységet hivatalosan jóváhagynák és a támogatást folyósítanák.

A társadalmi hatások tekintetében az ukrán jogszabályok és a WWF SIPP-je közötti elsődleges eltérések a jogcím nélküli tulajdonosok státusza és az informális földhasználat, valamint a részvételen alapuló döntéshozatali eljárás iránti elkötelezettség terén észlelhetők. Először is, a WWF SIPP-je szerint, a föld és a természetes erőforrások minden használója (beleértve a hivatalos tulajdonosi jogcímmel vagy használati joggal nem rendelkező személyeket is) jogosult valamilyen formájú segítségre vagy kompenzációra, ha a projekt negatívan befolyásolja a megélhetésüket. Az ukrán törvények azonban ilyen esetben csak a föld tulajdonosainak vagy a hivatalos földhasználóknak a kártalanítási jogosultságát ismerik el. Másodszor, a WWF SIPP-je előírja a kiterjedt közösségi konzultációt a különböző biztosítékokra vonatkozó dokumentumok kidolgozásának részeként, és a projekttevékenységek során. Az ukrán jogszabályok nem tartalmazznak hasonló követelményeket.

4. Intézményi keretek

Több kormányzati intézmény is részt vesz a mintaprojekt tevékenységeinek végrehajtásában.

- **ICPDR:** a projekt végrehajtásáért felelős, és a PSC⁵ elnöki szerepét tölti be. Az ICPDR felelős a (műszaki és pénzügyi) jelentések benyújtásáért a GEF Ügynökségnek. Az ICPDR alkalmazza és ellenőrzi a projektmenedzsmentet.
- **WWF Ukrajna** koordinálja és irányítja a mintaprojekt minden tevékenységét, kidolgozza a megvalósíthatósági tanulmányokat, elkészíti a műszaki dokumentációkat, és beszerzi a szükséges engedélyeket, valamint gondoskodik az érintett felek részvételéről és a kommunikációról.
- **Az ungvári Tisza Vízügyi Igazgatóság (TRBWRD)**⁶ a WWF Ukrajna alvállalkozójaként végzi el az építési munkákat. Felelős az építési munkák közbeszerzése miatt, és ügyel arra, hogy a WWF biztosítéki és egyéb követelményei teljesüljenek. A TRBWRD komoly tudással és tapasztalattal rendelkezik projektek végrehajtásában az érintett területen.

⁵ PSC: *Project Steering Committee* – A projekt irányítóbizottsága

⁶ *Tisza River Basin Water Resources Directorate (TRBWRD)*

A projekttevékenységek koordinálásában a következő szervezetek is részt vesznek:

- **A Nagyszőlősi Járasközi Vízgazdálkodási Hatóság:** beszerzi a szükséges engedélyeket és biztosítja, hogy a mintaprojekt tevékenységei jól illeszkedjenek a Hatóság többi prioritásához és programjához.
- **Nevetlenfalva Községi Tanácsa és Tiszapéterfalva Községi Tanácsa:** biztosítják, hogy a projekttevékenységek ne okozzanak negatív hatásokat a falvak lakóinak, figyelnek a helyi lakosok igényeire és jelzik a prioritásaikat.

5. Várható környezeti és társadalmi hatások és enyhítő intézkedések

A projekt első szakaszában a megvalósíthatósági tanulmányok készülnek el, nem lesz negatív környezeti vagy társadalmi hatásuk.

A projekt második szakasza az építési és talajmunkákból fog állni. A következő tevékenységek tartoznak ide:

- **Két zsilip rehabilitációja** (egy az Öreg-Batár csatornán, egy az Új-Batár csatornán, ahol a patak két csatornára oszlik).
- **Három áteresztés építése meglévő gátakon** a hidak alatti földekről érkező víz fogadására.
- **Három kőpárkány építése, amelyekből egyre zsilip kerülhet** a víz összegyűjtése és a folyás szabályozása céljából (a zsilip létesítése egyelőre még nem biztos, megerősítésre vár).
- **A természetes patakmeder helyreállítása és töltések építése.** Ez földkitermeléssel fog járni, és az üledéket fogják használni a töltésépítéshez.
- **Egy víztározó létesítmény rehabilitációja**, ami begyűjti a Klenovskyyi-patak vizét (a föld és a létesítmény a Vízgazdálkodási Hatósághoz tartozik). Földkitermelésre lenne szükség, valamint két zsilip és egy partvédő fal építésére. A helyi közösségek számára létrehozható lenne egy rekreációs terület.
- **Rekreációs zónák építése** (homokos strandok) – egy a Batár-patakon a falu mellett, egy pedig a fent említett víztározó létesítmény közelében.
- **Rekreációs helyszín építése** a Batár-patak forrásánál a hegyekben. A terület nem lakott, és a földet jelenleg semmilyen célra nem használják.
- **Erdősítés** – 1300 fa ültetése a patak egyik partján.

Az építési munkálatok célja a Batár-patak hidromorfológiai és ökológiai jellemzőinek helyreállítása a patakmeder renaturációjával („visszatermesztésével”), és más, kapcsolódó tevékenységek segítségével. A projekt legfőbb haszna, hogy a helyi mezőgazdaság és vadvilág számára rendelkezésére álló vizek minőségét javítja.

A negatív környezeti hatások a következők lehetnek: nagyobb por-, zaj- és rezgésártalom, több hulladék, forgalom akadályozása, közbiztonsági problémák, és az építési anyagok kitermelése (talaj, kavics, kő stb.). Ezek a lehetséges negatív hatások enyhék lesznek, helyhez kötöttek és ideiglenesek, továbbá enyhíthetők a jó építési és irányítási gyakorlatok alkalmazásával, valamint a vállalkozó tevékenységének szoros, helyszíni mérnöki felügyeletével, illetve a helyi közösségekkel folytatott naprakész konzultációval.

A negatív társadalmi hatások várhatóan minimálisak lesznek. Ide tartozhatnak a kacsanevelő, illetve a rekreációs elérhetőségének korlátozása. Konfliktusok nem várhatók, mert a földek vagy a kormány tulajdonában vannak, vagy ha magántulajdonban vannak, akkor a földművelők hozzájárultak a patak helyreállítási projektjéhez azzal, hogy földjeik egy részét biztosították a projekt számára. Az egyéni és közösségi vízhasználat területén nem várható negatív hatás; épp ellenkezőleg, a vízhasználati lehetőségek a projektnek köszönhetően javulni fognak. Mivel a projekt helyszíneire vonatkozó demográfiai információk hiányosak, ezért javasoljuk, hogy a projekt részeként tervezett megvalósíthatósági tanulmány tartalmazzon egy demográfiai

felmérést is a helyi lakosságról (beleértve a földtulajdonlást, a használati jogokat és a jövedelemforrásokat is).

Jelen Vezetői összefoglaló 8–10. oldalain tekintjük át a lehetséges negatív hatásokat és javasolt enyhítő intézkedéseket.

Mivel jelen ESMF a lehetséges negatív hatásokat és az általános enyhítő intézkedéseket csak áttekinti, a mintaprojekt végrehajtási helyszínének kiválasztása után el kell készíteni egy Környezetgazdálkodási tervet (EMP⁷). Az EMP a helyszín speciális adottságait veszi figyelembe, és bemutatja azokat a veszélyeket, amelyek a később kiválasztandó építési módszerből adódhatnak. A terv minden mintaprojekt tevékenységre és végrehajtó szervezetre (WWF Ukrajna és TRBWRD) vonatkozóan tartalmazza a helyszín-specifikusan megvalósítandó enyhítő intézkedéseket és a betartandó a monitoring követelményeket. Az ESMP enyhítő intézkedései olyan tevékenységeket tartalmaznak, amelyek csökkentik az építómunkások és a lakosság egészségét és biztonságát veszélyeztető hatásokat; az olaj és üzemanyag által okozott talaj- és vízszennyezéssel, a zajjal és a levegőminőséggel (por), az anyagok kitermelésével, a kitermelt talaj/föld és egyéb anyagok elhelyezésével kapcsolatos intézkedéseket; stb.

A WWF Ukrajnának és a TRBWRD-nek ki kell neveznie egy munkatársat a biztosítéki követelmények felügyeletére. Ennek költségeit be kell tervezni.

6. A környezeti és társadalmi hatások azonosításának és kezelésének eljárásai

A DYNA projekt nem finanszírozza a következő tevékenységeket: (1) Olyan tevékenységek, melyek az Egészségügyi Világszervezet (WHO) által IA, IB vagy II kategóriába sorolt rovarölő szerek beszerzésével vagy használatával járnak; (2) Olyan tevékenységek, melyekhez magántulajdonban lévő földek megszerzése szükséges; (3) Olyan tevékenységek, amelyek miatt az embereket ki kell lakoltatni az otthonukból, vagy amelyek miatt törvényesen működő vállalkozásokat kell elköltöztetni, függetlenül attól, hogy ki a tulajdonos; (4) Olyan tevékenységek, melyek kőfejtéssel vagy bányászattal járnak; és (5) Olyan tevékenységek, melyek kereskedelmi célú fakitermeléssel járnak.

Bármely projekttevékenység megkezdése előtt a végrehajtó szervezet (WWF Ukrajna és TRBWRD, vagy az alvállalkozó) részletes információkat ad a tevékenység jellegéről és helyszínéről a Környezeti és Társadalmi Hatások Ellenőrzése⁸ kérdőíven (II. melléklet). A formanyomtatvány 1. része alapvető információkat tartalmaz a tevékenységről, a 2. rész a WWF SIPP-jén és az alkalmazandó ukrán jogszabályokon alapszik. A végrehajtó szervezet válaszol a formanyomtatvány 2. részének kérdéseire, megadja a javasolt tevékenység fő környezeti és társadalmi hatásainak általános jellemzőit, áttekinti a szükséges engedélyeket és jóváhagyásokat, és meghatározza, hogy szükséges-e további értékelő vagy biztosítéki dokumentum (pl.: ESMP) készítése.

A környezeti és társadalmi ellenőrzés részét képezik a következők: (1) Földszerzés szükségessége; (2) Környezeti hatások (pl.: por, zaj, füst, talajrezgés, szennyezés, árvíz stb.), természetes élőhely elvesztése vagy károsodása; (3) Társadalmi hatások: sérülékeny csoportok azonosítása, a közösségi erőforrásokra gyakorolt hatás, a megélhetésre és a társadalmi-gazdasági lehetőségekre gyakorolt hatás, természeti erőforrásokhoz való hozzáférés korlátozása, földhasználati konfliktusok stb.; (4) Egészségügyi és biztonsági kérdések (a munkavállalók és a helyi közösségek vonatkozásában egyaránt).

⁷ Environmental Management Plan (EMP)

⁸ Screening of Environmental and Social Impacts

Az ellenőrzést a végrehajtó szervezet végzi, és a WWF Ukrajna felülvizsgálja. Ha az ellenőrzési folyamat alapján további értékelő vagy biztosítéki dokumentumok elkészítése szükséges, azokat a végrehajtó szervezet készíti.

A WWF Ukrajna megvizsgálja a benyújtott kérelmeket és a feltételekkel, illetve kikötésekkel megadott környezetvédelmi jóváhagyásokat; további feltételeket határozhat meg, melyeknek meg kell felelni a környezetvédelmi jóváhagyáshoz.

7. Útmutató az ESMP kidolgozásához

Abban az esetben, ha a Környezetvédelmi és Társadalmi Ellenőrző Eljárás egy adott projekttevékenység eredményeként bármilyen negatív környezeti vagy társadalmi hatást azonosít, a végrehajtó szervezetnek ki kell dolgoznia egy helyszín és tevékenység specifikus ESMP-t. Az ESMP-t a projekttevékenység megkezdése előtt el kell készíteni, jelen ESMF-ben meghatározott útmutató betartásával.

8. Monitoring

A mintaprojekt végrehajtási helyszínének kiválasztása és az építési munkálatok megkezdése után a Batár-patak mintaprojekt ESMF-nek való megfelelését különböző szervezetek fogják alaposan ellenőrizni.

Projekt-szintű monitoring. A WWF Ukrajna felelős az ESMF végrehajtásáért és azért, hogy ellenőrizze, hogy a projekt teljesíti-e a számára előírt környezetvédelmi biztosítékot jelentő tevékenységeket. A WWF Ukrajna felügyeli a helyszíni tevékenységek végrehajtását, és biztosítja, hogy azok megfeleljenek az ESMF-nek. A monitoring tevékenységeket az ICPDR felügyelete alatt végzik el.

Helyszíni tevékenységek monitoringja: A projekttevékenységek végrehajtásával kapcsolatos hatáskörök a WWF Ukrajna és a TRBWRD között oszlanak meg (az 5. szakaszban meghatározottak szerint). A WWF Ukrajna ellenőrzi a helyszínen végzett összes tevékenységet, és biztosítja, hogy azok teljes mértékben megfeleljenek az ESMF-nek és a nemzeti hatóságok által kiadott környezeti engedélyek feltételeinek. Az adott végrehajtó szervezet teljes mértékben felelős azért, hogy a külső vállalkozók és szolgáltatók mindenben megfeleljenek az ESMF-ben, illetve az ESMP-ben meghatározott biztosítéki követelményeknek. Az építési munkálatok megkezdése után az adott végrehajtó szervezetek havonta monitoring jelentéseket küldenek a WWF Ukrajna számára.

A WWF Ukrajna ad hoc ellenőrző látogatásokat végezhet a projekt helyszínein annak érdekében, hogy ellenőrizze a környezetvédelmi engedélyekben foglaltak, illetve az ESMF, ESMP és/vagy ukrán jogszabályokban előírt rendelkezéseknek való megfelelést.

9. Panaszkezelés, jogorvoslat

A Batár-patak mintaprojekt hatással lehet a mintaprojekt helyszín közelében élő közösségekre és személyekre. Ezért szükség van egy hatékony és hatásos Panaszkezelési, jogorvoslati mechanizmusra (GRM)⁹, ami összegyűjti az érdekelt felek kérdéseit, javaslatait, aggodalmait, panaszait, és reagál azokra. A GRM a mintaprojekt szerves részét képezi, és segíti a WWF Ukrajnát és a TRBWRD-t a helyi közösségek igényeinek azonosításában és kezelésében.

⁹ *Grievance Redress Mechanism (GRM)*

10. Közzététel és az érdekelt felek részvétele

Minden érintett közösséget és az érdekelt feleket tájékoztatni kell az ESMF követelményeiről és az ezzel kapcsolatos vállalásokról. Az ESMF-nek elérhetőnek kell lennie a WWF Ukrajna és a TRBWRD honlapjain. Az ESMF nyomtatott verzióit a megfelelő, nyilvános helyszínekre kihelyezik Nevetlenfalu és Tiszapéterfalva községekben. A helyi községi hatóságok felelősek azért, hogy felhívják a közösség figyelmét az EMSF követelményeire, továbbá biztosítják, hogy minden külső vállalkozó és szolgáltató ismerje azt, és megfeleljen az EMSF-nek, továbbá egyéb biztosítékokról szóló dokumentumoknak.

11. Költségvetés

Az EMSF végrehajtási költségeit, beleértve a projekt által érintett személyeknek fizetendő kompenzációval kapcsolatos minden költséget a DYNA Batár-patak mintaprojekt költségvetéséből fizetik.

A WWF Ukrajnának és a TRBWRD-nek ki kell neveznie egy munkatársat a biztosítéki követelmények felügyeletére. Ennek költségeit be kell tervezni.

Lehetséges negatív hatás	Enyhítő intézkedések	Felelős szervezet
Környezeti hatások		
<p>Talajszennyezés és hulladékelhelyezés az építési munkák során</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ A szállítójárművekből / építőipari gépekből származó kipufogógázok vagy por beszennyezi a környező talajt. ➤ Talajerózió ➤ Meglévő biodiverzitás elvesztése és a természetes élővilágra gyakorolt hatások ➤ Az ideiglenes építési tevékenységek által okozott szennyezés, például a hulladékelhelyezés. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ A helyi adottságok, pl. a talaj, vizsgálatának elvégzése ➤ Lejtők védelemének biztosítása talajtömörítéssel, kőszórással a kritikus részeken, vagy stabilizáció növényzet telepítésével ➤ Talajkitermelés minimalizálása és a talaj deponálása a kijelölt területeken; a kitermelt talajt a lehető legnagyobb mértékben újra kell hasznosítani a helyszínen töltésépítéshez vagy más célokra. ➤ Az építési hulladék összegyűjtése és engedéllyel rendelkező hulladékgyűjtő cégek általi lerakása erre kijelölt területen ➤ A projekt bármely helyszínén tilos a szemetelés, és a helyszíneket az állatoktól (kutya, macska, sertés, stb.) elzárva kell tartani. Megfelelő szemetgyűjtők használata. ➤ Az építőipari gépek és járművek megfelelő karbantartása; ➤ Helyszíni monitoring és védelem elvégzése 	<p>TRBWRD; vállalkozó</p>
<p>Légszennyezés az építkezés során</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Az építési munkálatok a szennyezőanyagok, elsősorban a por és a járművek (a munkálatokhoz használt gépek) kipufogógázai magasabb koncentrációját eredményezhetik. ➤ A gépek szállításához vagy a teherautók áthaladásához 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ A Vállalkozónak igazolnia kell, hogy megfelel a kibocsátási szabványoknak ➤ A porkibocsátás forrásait nedvesíteni kell, hogy a környékbeli lakosoknak okozott kellemetlenséget minimalizálni lehessen 	<p>TRBWRD; vállalkozó</p>

<p>használt utakon nőhet a szálló por mennyisége.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ A járművek sebességének korlátozása az utakon a szállópor csökkentése érdekében ➤ A környező területek (járdák, utak) tisztán tartása a por minimalizálása érdekében 	
<p>Zajszintek</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Emberi jelenlét és munkavégzés a helyszínen, járművek mozgása és építőipari gépek működése. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ A berendezések mozgatását úgy kell időzíteni, hogy elkerüljék a napközbeni csúcsforgalmat ➤ Az éjszakai építési munkák elkerülése, és a helyi jogszabályok betartása az építési munkálatok időzítésében 	<p>TRBWRD; vállalkozó</p>
<p>Egészségügyi és biztonsági kockázatok</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Az építők munkások és a helyi lakosság is egészségügyi és biztonsági kockázatoknak lehet kitéve az építési munkák miatt 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ A lakosság tájékoztatása a munkálatokról a megfelelő médiában és/vagy nyilvánosan elérhető helyszíneken (beleértve a munkálatok helyszínét). ➤ Hivatalos megállapodást kell kötni a Vállalkozóval, mely szerint minden munkálatot biztonságos és fegyelmezett módon végeznek el annak érdekében, hogy minimálisra csökkentsék a környékbeli lakosokat és a környezetet érő hatásokat. ➤ Hivatalos megállapodást kell kötni a Vállalkozóval, mely szerint a munkavállalókra vonatkozó egészségügyi és biztonsági követelmények megfelelnek a nemzetközi jó gyakorlatnak (védősisak mindig kötelező, szükség esetén maszkok és védőszemüvegek, hevederek és munkavédelmi cipő viselete). ➤ A helyszínen megfelelően kihelyezett táblák tájékoztatják a munkavállalókat a legfontosabb szabályokról és rendelkezésekről, valamint a vészhelyzetben hívható telefonszámokról. 	<p>TRBWRD; vállalkozó</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Orvosi ellátás és elsősegély felszerelés biztosítása a helyszínen a helyi egészségügyi szervezetekkel kötött intézményi és adminisztratív megállapodások alapján. ➤ Hordozható vizesblokk és szaniter létesítmények biztosítása az építőmunkások számára. 	
Társadalmi hatások		
<p>A településekre, a lakosságra és a megélhetésre gyakorolt hatás az erdőtelepítési tevékenységek során</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Az építési munkák során korlátozott hozzáférés a kacsanevelő és más jövedelemszerző területekhez ➤ Magántulajdonban lévő földeken végzett mintaprojekt tevékenységek 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Demográfiai felmérés elvégzése a helyi lakosság körében (beleértve a földtulajdonlást, a használati jogokat és a bevételi forrásokat); ➤ A lakosság időben történő tájékoztatása a tervezett munkákról ➤ Alternatív kacsanevelő területek biztosítása ➤ A magántulajdonban lévő földeken a mintaprojekt tevékenységei csak akkor végezhetők, ha a földtulajdonosok kifejezték, hogy érdekeltek a beavatkozásban, illetve kifejezett, írásos hozzájárulásukat adták. ➤ A fenti javaslatok betartásával minimálisra kell csökkenteni az építési munkák okozta zavarokat, melyek a helyi lakosságot érhetik. 	<p>WWF Ukrajna (a felméréshez)</p> <p>TRBWRD; vállalkozó (minden más tevékenységhez)</p>